

The logo for RTV (Radio and Television of Slovakia) is displayed in a stylized, lowercase red font.

ROZHLAS A TELEVÍZIA
SLOVENSKA

Dodatok konceptcie

riadenia a rozvoja RTVS
a jej programovej služby

2022 - 2027

október 2023

Úvodné slovo generálneho riaditeľa RTVS Ľuboša Machaja

Predkladáme vám historicky prvý Dodatok koncepcie riadenia a rozvoja RTVS a jej programovej služby. Dôvod je jednoduchý. V čase písania pôvodnej koncepcie bolo legislatívne prostredie, v ktorom sa verejnoprávny vysielateľ nachádzal, podstatne iné. Zmenilo sa v priebehu decembra 2022 až júna 2023 – teda už po zverejnení dokumentu Koncepcia riadenia a rozvoja RTVS. O zásadnú legislatívnu zmenu sa neočakávané postarali poslanci NR SR, ktorí v decembri 2022 zrušili výber úhrad za služby verejnosti poskytované RTVS. V nasledujúcom kroku, v júni 2023, odhlasovali novelizáciu zákona 532/2010 Z. z. o RTVS a právne ukotvili nárokovateľný príspevok zo štátneho rozpočtu, a to v sume rovnajúcej sa 0,17 % hrubého domáceho produktu Slovenskej republiky. Týmto sa skončilo dlhodobé nesystematické financovanie RTVS, ktoré neposkytovalo manažmentu dostatočne stabilný základ na postupný rozvoj celej inštitúcie v programovej, technologickej aj investičnej oblasti. Ja si však myslím a musím to tu skonštatovať, že koncesie boli garanciou odpolitizovania a demokratizácie verejnoprávneho priestoru. Ale keďže sa poplatky za služby verejnosti viac ako 20 rokov nezvyšovali, bol manažment nútený hľadať viaceré formy financovania a dostával sa do stále závislejšieho postavenia od politickej moci.

Zmena financovania je z tohto pohľadu pre RTVS optimálnym riešením, ktoré umožní rozvoj vlastnej tvorby, spravodajstva, čiastočnú sanáciu dlhotrvajúceho technologického dlhu, podporu filmovej a televíznej produkcie a rozvoj kultúrneho a kreatívneho priemyslu. Veľkú pozornosť i prostriedky budeme, samozrejme, naďalej venovať aj rozvoju digitálnych a online služieb. RTVS práve v tejto oblasti výrazne zaostáva. Musím však dodať, že takto nastavené financovanie nie je všeliakom na riešenie viacerých páľčivých problémov. Mám na mysli napríklad rekonštrukciu výškovej budovy v Mlynskej doline, rozhlasovej pyramídy alebo úplné doriešenie technologického dlhu, s ktorým RTVS dlhodobo zápasí. Manažmentu však nová situácia aspoň čiastočne rozväzuje ruky a vytvára priestor na zabezpečenie úloh, ktoré vyplývajú zo zákona o RTVS. Zastabilizovanie financovania prispeje svojím spôsobom k dôstojným oslavám v roku 2026, keď bude Slovenský rozhlas oslavovať 100 rokov a Slovenská televízia oslávi 70 rokov od svojho vzniku. Prípravy na tieto významné výročia sme už začali.

Na nasledujúcich stranách vám prinášame najdôležitejšie zmeny, ktoré novelizovaný zákon o RTVS priniesol z pohľadu financií, ale zároveň aj z pohľadu hlavných činností RTVS, ktoré boli rozšírené o podporu a rozvoj kultúrneho a kreatívneho priemyslu, ku ktorým prispievajú aj naše kreatívne centrá.

Novela zákona o RTVS

Dňa 1. júla 2023 nadobudol účinnosť zákon č. 242/2023 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Hlavnými zmenami, ktoré priniesla táto novela zákona č. 532/2010 Z. z., sú doplnenie predmetu hlavnej činnosti RTVS a úprava financovania RTVS.

Novelou bola doterajšia hlavná činnosť RTVS spočívajúca v uskutočňovaní prenosov a záznamov z vybraných spoločensky významných udalostí politického, kultúrneho, náboženského, umeleckého a športového zamerania rozšírená o zabezpečenie výroby signálu pre prenos takýchto udalostí. Podľa zdôvodnenia tejto legislatívnej zmeny je jej cieľom „rozšírenie činnosti RTVS, aby ako verejnoprávna inštitúcia okrem uskutočňovania prenosov a záznamov z vybraných spoločensky významných udalostí politického, kultúrneho, náboženského, umeleckého a športového zamerania bola oprávnená aj na výrobu signálu pre uskutočňovanie takýchto prenosov“. Táto legislatívna zmena sa však javí ako redundantná, keďže samotná činnosť RTVS spočívajúca v uskutočňovaní prenosov a záznamov z vybraných spoločensky významných udalostí v sebe implicitne zahŕňa aj možnosť výroby samotného prenosu a záznamu daného podujatia. Túto skutočnosť potvrdzuje aj doterajšia dlhoročná prax, v rámci ktorej RTVS za účelom realizácie prenosov a záznamov významných spoločenských podujatí získava ich audiovizuálne pokrytie nielen od tretích osôb, ale takéto podujatia aj sama sníma.

Ďalej bola hlavná činnosť RTVS rozšírená o podporu a rozvoj kultúrneho a kreatívneho priemyslu, a to najmä v oblasti tvorby programov, digitálneho a multimediálneho obsahu, vysielania programovej služby, poskytovania audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie a poskytovania digitálneho a multimediálneho obsahu. Cieľom tejto právnej úpravy je v zmysle dôvodovej správy systematické podporovanie vymedzených oblastí tvorby programov, vysielania a poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie s ohľadom na zameranie RTVS. RTVS prispieva k rozvoju kultúrneho a kreatívneho priemyslu jednak vlastnou činnosťou v oblasti vysielania (najmä tvorbou, výrobou a šírením programov, ale aj formou koprodukcí na audiovizuálnych dielach), ako aj prostredníctvom aktivít kreatívnych centier v Bratislave, Banskej Bystrici a Košiciach. Tie osobám pôsobiacim v kultúrnom a kreatívnom priemysle poskytujú možnosť získať nové skúsenosti, zlepšiť svoje zručnosti a oboznámiť sa s inováciami. Týmto formami bude aj naďalej zabezpečované plnenie úloh RTVS v oblasti podpory a rozvoja kultúrneho a kreatívneho priemyslu.

Zmeny týkajúce sa financovania RTVS spočívajú v zrušení príspevku zo štátneho rozpočtu poskytovaného na základe zmluvy so štátom, ako aj úhrad za služby verejnosti v oblasti vysielania poskytované RTVS a ich nahradenie nárokovateľným príspevkom zo štátneho

rozpočtu v sume 0,17 % HDP. Keďže v dôsledku tejto zmeny financovania RTVS väčšina jej príjmov pochádza zo štátneho rozpočtu, došlo novelou zákona k úprave podmienok výkonu kontroly, auditu a dozoru štátu nad hospodárením RTVS. Kontrolu, audit a dozor zo strany štátu je možné vykonávať iba vo vzťahu k finančným prostriedkom, ktoré sú RTVS každoročne poskytované zo štátneho rozpočtu a vo vzťahu k finančným prostriedkom, ktoré predstavujú štátnu pomoc alebo minimálnu pomoc. Za účelom garancie nezávislosti RTVS v otázkach týkajúcich sa výroby programov alebo iných obsahov, ako aj za účelom zabezpečenia ochrany pred neželaným únikom materiálov obsahujúcich duševné vlastníctvo stanovuje zákon pre osoby vykonávajúce kontrolu, audit a dozor štátu obmedzenia, ktoré majú zabrániť zásahom do redakčnej nezávislosti, dramaturgie a obsahu vysielania či poskytovania iných obsahových služieb, ako aj obmedzenia prístupu k predmetom chráneným právom duševného vlastníctva (najmä scenáre, námety, kostýmové a scénické výpravy).

Predmetnou novelou došlo od 1. júla 2023 k zrušeniu úhrad za služby verejnosti v oblasti vysielania poskytované RTVS s tým, že na základe prechodných ustanovení zákona má RTVS povinnosť aj po tomto dátume naďalej vymáhať tie úhrady, ktoré mali byť zaplatené povinnými subjektmi do 30. júna 2023. RTVS aj po 1. júli 2023 kontinuálne pokračuje v procesoch vymáhania úhrad splatných do 30. júna 2023 a v tejto činnosti bude pokračovať minimálne aj v nasledujúcom kalendárnom roku.

Koncepcia rozvoja v oblasti ekonomiky RTVS

Nadobudnutím účinnosti zákona č. 242/2023 Z. z., ktorým sa zmenil a doplnil zákon č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska, došlo najmä v časti úpravy financovania RTVS z pohľadu ekonomiky RTVS k zásadnej zmene. Nárokovateľným príspevkom zo štátneho rozpočtu v sume 0,17 % HDP došlo k dlhoočakávanému vyriešeniu systémového financovania RTVS. Koncesionárske poplatky, resp. úhrady za služby verejnosti poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska, ktoré neboli zvyšované od roku 2003, ako aj, paradoxne, zároveň rozširované úľavy od platenia pre sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva spôsobovali dlhodobé podfinancovanie RTVS.

Novelou došlo k zrušeniu úhrad za služby verejnosti v oblasti vysielania poskytované RTVS, avšak RTVS má naďalej povinnosť aj po tomto dátume vymáhať tie úhrady, ktoré mali byť zaplatené do 30. júna 2023. Sekcia ekonomiky v rámci Odboru výberu úhrad preto kontinuálne pokračuje v procesoch vymáhania nedoplatkov od existujúcich evidovaných platiteľov úhrady, u ktorých je k 30. 6. 2023 evidovaný nedoplatok. RTVS zároveň naďalej identifikuje odberateľov elektriny, ktorí mali odber elektriny v domácnosti k 30. 6. 2023 a zároveň nie sú v evidencii platiteľov úhrady, t. j. platiteľom úhrady k dátumu platnosti a účinnosti zákona o úhrade RTVS. Týchto platiteľov úhrady vyberateľ úhrady identifikuje, kvantifikuje nedoplatok a platiteľov úhrady oslovuje s vyzvaním na zaplatenie nedoplatku. Zároveň bude Odbor výberu úhrad zabezpečovať vrátenie preplatiek platiteľom, ktorí v prvom polroku 2023 zaplatili úhrady v plnej ročnej výške.

Nárokovateľným príspevkom dochádza aj k zrušeniu príspevku zo štátneho rozpočtu poskytovaného na základe zmluvy so štátom.

V dôsledku zmeny financovania RTVS, keď väčšina príjmov pochádza zo štátneho rozpočtu, novela zákona upravila zároveň podmienky výkonu kontroly, auditu a dozoru štátu nad hospodárením RTVS.

RTVS by v zmysle zákona mala dostať celkový nárokovateľný príspevok na daný rok na účet do 31. januára kalendárneho roka, na ktorý sa nárokovateľný príspevok poskytuje. Náklady a výdavky vynaložené na zabezpečenie hlavnej činnosti Rozhlasu a televízie Slovenska uhradené z nárokovateľného príspevku budú sledované oddelene od iných nákladov a výdavkov.

Jedným z hlavných cieľov na ďalšie obdobie je nastavenie financovania sanácie investičného dlhu z predošlých rokov, ktorý dosahuje výšku 38 000 000 eur. Priemerný finančný rozpočet v minulých rokoch nepokrýval ani potrebu sanácie urgentných projektov. Aj z toho dôvodu je vo východiskách rozpočtu pre rok 2024 na investície plánovaných 15 000 000 eur. Z pohľadu kapitálových výdavkov pôjde najmä o modernizáciu technológií, obnovu budov, rozvoj systémov, online služieb, ale aj vybudovanie nového spravodajského štúdia v priestoroch štúdia MDD.

Stabilné financovanie je možné v ďalších rokoch využiť aj na rozvoj vlastnej pôvodnej dramatickej tvorby a výroby vlastných programov pre deti a mládež. Naším cieľom je zaradiť v ďalších rokoch do výroby viaceré seriály, podporovať filmovú a televíznu produkciu aj podporou hraných koprodukčných filmov či posilnenie slovenskej tvorby v dokumentárnom žánri.

Cieľom je aj rozvoj regionálnych štúdií v Banskej Bystrici a v Košiciach po technologickej, ale aj personálnej stránke najmä pri zabezpečení autonómneho televízneho spravodajského vysielania v rámci rozvoja programovej služby :24.

Navýšenie finančných prostriedkov plánujeme využiť v ďalších rokoch aj na posilnenie postavenia Slovenského rozhlasu v spoločnosti. Počítame s väčšou podporou Symfonického orchestra SRO, výraznejšou podporou Orchestra ľudových nástrojov SRO, Detského a dievčenského speváckeho zboru SRO, ale i Detskej rozhlasovej družiny a Galérie SRO. V rámci vysielania pôjde najmä o posilnenie aktuálnej publicistiky v celospoločensky dôležitých oblastiach, ale o priblíženie sa poslucháčom častejším vysielaním z terénu či organizovaním rôznych festivalov a podujatí.

Manažment RTVS sa bude musieť v nasledujúcom období snažiť aj o dofinancovanie všetkých oblastí, ktoré sú v RTVS dlhodobo podfinancované a zanedbané. Jednou z nich je aj finančné ohodnotenie zamestnancov, čo z dlhodobého hľadiska spôsobuje vysokú fluktuáciu a najmä problém obsadiť viaceré dôležité pozície. Chceme posilniť adekvátne ohodnotenie riadnych a mimoriadnych pracovných výkonov a najmä naplnenie vízie, aby práca vo verejnoprávnom médiu predstavovala kariérny vrchol, spoločenský honor a slušnú životnú úroveň. Aj v ďalších rokoch je preto naším plánom pravidelne valorizovať mzdy a posilniť tak značku RTVS ako zamestnávateľa, ktorý bude atraktívny aj pre mladé talenty.

Koncepcia rozvoja kreatívnych centier RTVS

VÝCHODISKOVÁ SITUÁCIA

RTVS začala v roku 2021, v rámci úspešnej žiadosti v centralizovanej výzve IROP, budovať 3 kreatívne centrá: v Bratislave – areál Mlynskej doliny, v Banskej Bystrici – v budove regionálneho štúdia a Strednej priemyselnej školy Jozefa Murgaša a v Košiciach – v budove regionálneho štúdia. Kreatívne centrá boli v čase tvorby Koncepcie riadenia a rozvoja RTVS v procese rozbehnutej implementácie projektov. Nastavené procesy sledovali stanovené ciele v zmluve o NFP, ktoré boli nevyhnutné dodržať na dosiahnutie podmienok oprávnenosti aktivít a nákladov. V rámci aktivít budovania kreatívnych centier boli zrekonštruované priestory nevyužívaných štúdií, postprodukčných pracovísk, vznikli experimentálne štúdiá, sály určené na projekcie a konferencie.

Projekty kreatívnych centier sú termínované do konca roka 2023. Do tohto termínu musia byť ukončené rekonštrukčné práce, osadená technika pripravená na prevádzkovanie a kreatívne centrá pripravené na otvorenie svojich priestorov a poskytovanie služieb.

Paralelne spolu s realizáciou stavebných prác kreatívne centrá realizovali svoje aktivity v tzv. „virtuálnej fáze“, t. j. bez dokončených fyzických priestorov. Podujatia organizované kreatívnymi centrami boli zamerané na vyhľadávanie talentovaných záujemcov o prácu či podnikanie v kultúrnom a kreatívnom priemysle. So zreteľom na čo najlepšie využitie potenciálu, ktoré kreatívne centrá RTVS môžu svojim členom priniesť, sa ponuka podujatí zameriavala primárne na sektor televízie, filmu, rádia, spravodajstva a podpory podnikania v tomto sektore. Podujatia boli vedené skúsenými expertmi vo svojich odboroch, ktorí sprostredkovali svoje skúsenosti a znalosti nielen na podporu a zlepšenie tvorby účastníkov, ale najmä na zvýšenie atraktivity zamestnania sa v tomto sektore a zvýšenie potenciálu na udržateľné podnikanie.

Aktivity zamerané na napĺňanie ukazovateľov implementácie projektov boli v nastavení, ktoré nepotrebovalo nevyhnutné zásahy do štruktúr a procesov riadenia. Na konci roka 2023 budú kreatívne centrá pripravené na spustenie riadnej prevádzky.

STRATEGICKÉ CIELE

Po dôslednej analýze projektov kreatívnych centier boli zistené procesné medzery v chýbajúcom koncepte strategického začlenenia kreatívnych centier do vnútorného prostredia RTVS. Zosúladenie vízie kreatívnych centier s koncepciou rozvoja RTVS bolo v projekte takéhoto rozsahu nevyhnutným krokom, bez ktorého by riadne fungovanie centier po roku 2023 nebolo možné.

Novela zákona o RTVS a plánovaný Dodatok koncepcie riadenia a rozvoja RTVS nám umožnili začleniť koncepciu rozvoja kreatívnych centier a jej strategické ciele do celkovej koncepcie rozvoja RTVS na najbližšie roky. V kreatívnych centrách vidíme veľký potenciál na prierezové napĺňanie stanovených cieľov rozvoja RTVS presahujúcich do širšieho celospoločenského kontextu.

Okrem integrovania kreatívnych centier do interného administratívneho prostredia RTVS sme stanovili strategické ciele, ktoré majú napĺňať úlohu a poslanie kreatívnych centier.

Stanovené strategické ciele kreatívnych centier:

- **VZDELÁVANIE**: Cieľom je koncept viacúrovňového vzdelávania pracovníkov v audiovizuálnom priemysle – od amatérov s potenciálom po profesionálov, ktorí chcú dosiahnuť európske štandardy. Garantmi na dosiahnutie tohto cieľa budú nielen externí experti zo Slovenska a zahraničia, ale najmä interní zamestnanci RTVS, ktorí transferom svojich skúseností pripravujú novú generáciu svojich kolegov. Súčasťou týchto aktivít je aj budovanie databázy pracovníkov v oblasti audiovizie s hodnotením stavu a úrovne znalostí a skúseností.
- **OBSAH**: Vo vybudovaných kreatívnych centrách vznikne podporné prostredie pre tvorcov a tvorbu AVD formou služieb pre členov KC. Vznik kreatívnych centier v priestoroch RTVS vytvára unikátne prepojenie teórie s praxou, keď zamestnanci z rozhlasu a televízie usmerňujú vývoj tvorby členov KC. Sprístupnenie postprodukčných pracovísk mladým alebo začínajúcim tvorcom poskytuje nefinančnú podporu a prístup k zdrojom, ktoré by museli kryť vlastným finančným kapitálom. Takéto podporné prostredie prinesie zvýšenie množstva a kvality ponuky vyprodukovaných AVD pripravených na vysielanie alebo distribúciu. Súčasťou aktivít KC sú tréningy moderátorov, redaktorov, publicistov či tvorcov mediálneho obsahu v rámci systému vzdelávania.
- **EXPERIMENT**: RTVS bude poskytovať priestory štúdií na experimentálnu tvorbu a testovanie inovatívnych metód v produkcii AVD, čo v bežných komerčných štúdiách nie je možné. Priestory pracovísk a štúdií sprístupníme v rámci spolupráce výrobcov techniky a softvérov, na predstavovanie nových postupov a produktov či unikátnych technológií – kreatívne centrá RTVS majú potenciál stať sa školiacimi strediskami reflektovanými v Európe.
- **INOVÁCIE**: Príprava profesií vo filmovom, televíznom a rozhlasovom priestore na zmeny súvisiace s digitalizáciou, príchodom AI či so záujmom mladej generácie o tradičné vysielanie je nevyhnutná. RTVS má prostredníctvom zapojenia sa kreatívnych centier do medzinárodných projektov potenciál stať sa súčasťou konzorcií so vzdelávacími a výskumnými inštitúciami. Nestane sa tak len pasívnym prijímateľom informácií a dát, ale tvorcom národných a nadnárodných stratégií, čím podporí svoju úlohu národného vysielateľa.

STRATÉGIA

Na úspešné napĺňanie stanovených strategických cieľov rozvoja a udržateľnosti KC po roku 2024 je nevyhnutné zoptimalizovať a prispôsobiť organizačnú štruktúru, riadenie a procesy kreatívnych centier štruktúre a procesom v RTVS.

Návrh organizačnej štruktúry personálneho obsadenia kreatívnych centier po roku 2024 vychádza z potreby optimalizovania pracovných pozícií a racionalizácie procesov riadenia kreatívnych centier. Návrhu organizačnej štruktúry predchádzal návrh začlenenia KC do interných štruktúr RTVS. Z analýzy súčasného stavu vzišla potreba vzniku nového odboru – Odboru riadenia KC, čím riadenie kreatívnych centier prechádza z individualizovaného riadenia troch autonómnych kreatívnych centier do centralizovaného riadenia za účelom dosiahnutia jednotných procesov a systémov. Sledovaným cieľom tejto zmeny je optimalizácia a zefektívnenie využitia zdrojov. Navrhované pracovné pozície, v rámci súvisiacej organizačnej štruktúry novovzniknutého odboru, odrážajú rovnakú potrebu vzniku nových funkcií z dôvodu komplexnosti systematickej zmeny, ktorú vznik nového odboru so sebou prináša.

Do skončenia financovania projektu je nevyhnutné implementovať navrhované zmeny štruktúry a procesov kreatívnych centier do vnútorného prostredia RTVS kvôli úspešnému pokračovaniu projektov v dobe udržateľnosti.

Jednou z najdôležitejších úloh kreatívnych centier po roku 2024 bude zabezpečenie viaczdrojového financovania prevádzky a aktivít kreatívnych centier s cieľom ich udržateľnosti s postupným prechodom financovania z rozpočtu RTVS do príjmov z aktivít KC, grantov a dotácií.

Účasť RTVS v medzinárodných programoch a výzvach na podporu a rozvoj kultúrneho a kreatívneho priemyslu vnímame ako veľký potenciál na podporovanie dobrého mena RTVS a posilnenia pozície ako národnej inštitúcie.

